

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 02 вересня 2021 року
(протокол № 1)

**ОСНОВИ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ**

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

**Освітньо-професійна програма
«Фізична терапія, ерготерапія у травматології
та ортопедії»**

**Бердянськ
2021 рік**

Навчальна програма навчальної дисципліни «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія Освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Віталій ОСІПОВ, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації, кандидат наук з фізичного виховання та спорту (24.00.03 фізична реабілітація)

Навчальну програму схвалено на засіданні кафедри історії та філософії 30 серпня 2021 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни *«Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії»* складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія та освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії», а також у відповідності з наступними нормативними документами:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

- Навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», затверджений вченою радою БДПУ від 24.04.2019, протокол №9;

- Наказ МОН України від 16.10.2009 за №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;

- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого вченою радою БДПУ від 26 грудня 2019 року (протокол № 6);

- Положення «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті».

Предметом навчальної дисципліни є сфера професійної діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта в системі охорони здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна є основою для вивчення наступних дисциплін фахової підготовки фізичного терапевта, ерготерапевта.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни дисципліни *«Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії»* є ознайомлення студентів з їх майбутньою професійною діяльністю та закласти фундамент для засвоєння матеріалу інших навчальних дисциплін фахової підготовки.

1.2. Основними завданнями дисципліни *«Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії»* є

- Ознайомити студентів із загальними відомостями про фізичну терапію та ерготерапію, їх місцем у сфері охорони здоров'я; надати інформацію про систему реабілітації та її складові.
- Ознайомити студентів з кваліфікаційною характеристикою фахівців, причетних до фізичної та реабілітаційної медицини, їх місцем у мультидисциплінарній команді.
- Навчити студентів етапам роботи у фізичній терапії та ерготерапії: обстеження, планування, складання індивідуальної реабілітаційної програми, методам контролю результатів фізичної терапії, ерготерапії.
- Ознайомити студентів з МКФ та SMART форматом постановки цілей у фізичній терапії, ерготерапії.

- Надати знання про основні методи та засоби фізичної терапії, ерготерапії: терапевтичні вправи, функціональне тренування, природні та преформовані фізичні чинники.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

- ЗК01 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03 Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК04 Здатність працювати в команді.

Перелік спеціальних (фахових) компетентностей та відповідних їм шифрів:

- СК01 Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- СК03 Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
- СК05 Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
- СК06 Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
- СК09 Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
- СК10 Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

- ПР01 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- ПР04 Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
- ПР06 Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

- ПР07 Тракувати інформацію про наявні у пацієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
- ПР08 Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
- ПР09 Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
- ПР10 Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
- ПР12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
- ПР13 Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.
- ПР14 Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
- ПР16 Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4/120 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Реабілітація в системі охорони здоров'я, її суть, значення, розвиток і становлення.

Тема 2. Загальні уявлення про фізичну та реабілітаційну медицину, фізичну терапію та ерготерапію. Принципи фізичної реабілітації.

Тема 3. Кваліфікаційна характеристика фахівців, причетних до фізичної та реабілітаційної медицини.

Тема 4. Поняття про систему реабілітації в Україні. Мультидисциплінарний підхід у фізичній, реабілітаційній медицині.

Тема 5. Загальні уявлення про міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та її використання в реабілітації.

Тема 6. Базові компоненти обстеження пацієнта фізичним терапевтом: спостереження та суб'єктивне оцінювання.

Тема 7. Базові компоненти обстеження пацієнта фізичним терапевтом: тестування та вимірювання.

Тема 8. Структура та елементи реабілітаційного процесу. Технологія планування у фізичній терапії та ерготерапії

Тема 9. Загальні основи реабілітаційного втручання. Терапевтичні вправи як основний засіб фізіотерапевтичного втручання.

Тема 10. Класифікація фізичних вправ для фізіотерапевтичного втручання.

Тема 11. Форми, методи та методичні принципи проведення фізичних вправ для фізіотерапевтичного втручання.

Тема 12. Особливості дозування фізичних навантажень при застосуванні фізичних вправ для фізіотерапевтичного втручання.

Тема 13. Облік ефективності результатів реабілітаційного втручання. Особливості моніторингу та види контролю стану пацієнта в процесі реабілітаційного втручання.

Тема 14. Загальні основи ерготерапевтичного втручання. Основні засоби та методи, які застосовуються в ерготерапії.

Тема 15. Основи позиціонування та переміщення пацієнта з руховими розладами.

3. Рекомендована література

Базова

1. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації / А. С. Вовканич. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 184 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7255>

2. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 387 с.

3. Козак Д.В. Лікувальна фізична культура: посібник / Д.В. Козак, Н.О. Давибіда. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 108 с.

4. Маса́ж загальний та самомаса́ж: підручник / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 380 с.

5. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 3-те вид., переробл. та доповн. – К.: Олімпійська література, 2009. – 488 с.

6. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

7. Осіпов В.М. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник / В.М.Осіпов. – Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2013. – 225 с.

8. Осіпов В.М. Лікувальна фізична культура: навчальний посібник / В.М.Осіпов. — Бердянськ: Видавець Ткачук О.В, 2013. – 158 с.

9. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко; за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2019. – 372 с.

10. Сфера діяльності фізичного терапевта: інформаційний посібник – https://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/Sfera_diyalnosti_final_web.pdf

11. Реабілітаційний масаж: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2018. – 522 с.

12. Яковенко Н.П. Фізіотерапія: підручник / Н.П. Яковенко, В.Б. Самойленко. – 2-е видання. – К. : Медицина, 2018. – 258 с.

Допоміжна

1. Круцевич Т.Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. посіб. / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня. – К.: Олімпійська література, 2011. – 224 с.

2. Медична та соціальна реабілітація: Навчальний посібник / За заг. ред. І.Р.Мисули, Л.О. Вакуленко. – Тернопіль: ТДМУ, 2005. – 402 с.

3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. /Т.Бойчук, М.Голубєва, О.Левандовський, Л.Войчишин. – Л.: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

4. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. – Том. II / Под ред. А.Н.Беловой, О.Н.Щепетовой. – М.: Антидор, 1999. – 648 с.
5. Селуянов В.Н. Технология оздоровительной физической культуры / В.Н.Селуянов. – М.: СпортАкадемПресс, 2001. – 172 с.

4. Методи навчання:

- 1) *За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :*
 - ✓ словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда;
 - ✓ наочні: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
 - ✓ практичні: фізичні вправи, практичні роботи, дослідні роботи.
- 2) *Методи стимулювання навчальної діяльності:*
 - ✓ навчальна дискусія – суперечка, обговорення будь-якого питання з навчального матеріалу;
 - ✓ створення клінічної ситуації в процесі викладання навчального матеріалу – використання клінічних випадків.
- 3) *Методи контролю і самоконтролю у навчанні:*
 - ✓ усний контроль;
 - ✓ письмовий контроль;
 - ✓ тестовий контроль.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

6. Система оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролем.

Поточний контроль включає бали за роботу на лекціях, практичних, лабораторних та індивідуальних заняттях, а також оцінювання всіх видів самостійної роботи, запланованих у робочій програмі навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль є обов'язковою формою контролю, що дозволяє визначити ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих робочою програмою навчальної дисципліни результатів навчання. Формою семестрового контролю з навчальної дисципліни є залік, який проводиться за розкладом екзаменаційної сесії без обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний контроль і виставляється за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою «зараховано», «незараховано»)

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни